

**UCHWAŁA NR XLIX/1108/14
RADY MIASTA GDAŃSKA**

z dnia 27 lutego 2014 roku

w sprawie przyjęcia „Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2016”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2013 r. poz. 594, zm.: z 2013 r. poz. 645; poz. 1318) oraz art. 12 pkt 11 ustawy o samorządzie powiatowym (t.j.: Dz. U. z 2013 r. poz. 595, zm.: z 2013 r. poz. 645) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1, ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, zm.: z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, zm.: z 2010 r. Nr 28, poz. 146; Nr 125, poz. 842, zm.: z 2011 r. Nr 149, poz. 887)

uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2016”.

§ 2

Prezydent Miasta Gdańska w drodze zarządzenia może zatwierdzać programy, projekty, modele i procedury stanowiące rozwinięcie zagadnień wynikających z „Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2016” oraz wyznaczać koordynatorów jego celów i wyników.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Gdańska.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący
Rady Miasta Gdańska**

Bogdan Oleszek

**GDAŃSKI PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
NA LATA 2014 - 2016**

L.p.	SPIS TREŚCI	Nr strony
I.	WPROWADZENIE	4
	- Realizatorzy Programu	4
	- Adresaci Programu	6
	- Sposób realizacji Programu	6
	- Powiązanie programu z innymi dokumentami	7
II.	DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE	8
	- Zjawisko przemocy w rodzinie na przykładzie badań ogólnopolskich	9
	- Przemoc w rodzinie wg procedury „Niebieska Karta”	10
	- Zjawisko przemocy w rodzinie na przykładzie danych pochodzących z gdańskich instytucji	15
	- Wnioski dotyczące diagnozy problemu przemocy w rodzinie	22
III.	ZDIAGNOZOWANE OBSZARY PROBLEMOWE	23
IV.	CELE PROGRAMU	23
V.	ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU	37
VI.	SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI	37
	Załącznik Nr 1	39

WPROWADZENIE

Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy do zadań gminy i powiatu na zasadach określonych m.in. w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest zadaniem własnym gminy wynikającym z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zgodnie z definicją, zawartą w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie jest to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Inaczej mówiąc przemoc jest: intencjonalna, narusza prawa i dobra osobiste drugiego człowieka, utrudnia samoobronę z uwagi na wyraźną asymetrię sił, powoduje szkody fizyczne i psychiczne – cierpienie i ból.

Żaden człowiek nie powinien i nie może być narażony na przemoc w rodzinie. Dlatego też kwestia ta stanowi ogromne wyzwanie dla służb i instytucji zainteresowanych losem osób zagrożonych przemocą lub już jej doświadczających oraz zaspokojeniem potrzeb i praw tych osób. Duże znaczenie w przypadku zagrożenia przemocą mają przede wszystkim działania profilaktyczne, które zaszczerpione odpowiednio wcześniej dają szansę na uniknięcie głębokiego kryzysu w rodzinie.

Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2016 obejmuje skuteczną profilaktykę skierowaną na najważniejsze czynniki ryzyka tkwiące w rodzinie i jej otoczeniu społecznym. Doskonalenie obecnego systemu ochrony i pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie przy jednoczesnym zapewnieniu stałych form oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, a także rozbudowanie systemu współpracy międzyinstytucjonalnej ma przyczynić się do bardziej zintegrowanego systemu pomocowego na rzecz gdańskiej rodziny.

Nadrzędnym działaniem są nie tylko oddziaływania profilaktyczne, ale również szybkie rozpoznanie zjawiska przemocy w rodzinie, a następnie przywrócenie osobom doznającym przemocy zdolności w zakresie godnego i bezpiecznego funkcjonowania w rodzinie. Dlatego też zakłada się aktywne włączenie w realizację Programu wszelkich służb mających styczność w codziennej pracy z rodziną. Ważnym elementem rozwoju systemu ochrony i pomocy jest z jednej strony kompleksowe wsparcie osób zagrożonych przemocą, z drugiej zaś reintegracja i praca nad sprawcą stosującym przemoc.

1. Realizatorzy Programu:

- 1) Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gdańsku
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku
- 3) Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego i placówki oświatowe w Gdańsku
- 4) Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku
- 5) Gdańskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Gdańsku
- 6) Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży w Gdańsku
- 7) Centrum Interwencji Kryzysowej Polskiego Czerwonego Krzyża w Gdańsku
- 8) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gdańsku
- 9) Miejska Poradnia Terapii Uzależnień
- 10) Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień
- 11) Komenda Miejska Policji w Gdańsku
- 12) Straż Miejska w Gdańsku

- 13) Sądy
- 14) Prokuratura Apelacyjna i Prokuratury Rejonowe
- 15) Placówki ochrony zdrowia
- 16) Placówki naukowe
- 17) Placówki opiekuńczo - wychowawcze całodobowe i wsparcia dziennego
- 18) Organizacje pozarządowe, fundacje.

Skład Zespołu opracowującego program:

- 1) Anna Sobota – Zastępca Dyrektora ds. Rodziny i Dziecka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku, Zastępca Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdańsku
- 2) Teresa Smoła – Dyrektor Gdańskiego Ośrodka Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży w Gdańsku, Sekretarz Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdańsku
- 3) Ewelina Nosek – przedstawiciel Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Gdańsku, członek Zespołu Interdyscyplinarnego
- 4) Magdalena Malczewska - przedstawiciel Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Gdańsku
- 5) Mariusz Wilk – Kierownik Centrum Treningu Umiejętności Społecznych
- 6) Zbigniew Kowalczyk – przedstawiciel Komendy Miejskiej Policji w Gdańsku
- 7) Krzysztof Sarzała – Kierownik Centrum Interwencji Kryzysowej Polskiego Czerwonego Krzyża, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdańsku
- 8) Joanna Brzoskowska – Dyrektor Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej nr 4 w Gdańsku
- 9) Lucyna Maculewicz – Dyrektor Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej nr 3 w Gdańsku
- 10) Edyta Ulwan-Olfans – przedstawiciel Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego w Gdańsku
- 11) Elżbieta Omiecińska – przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku
- 12) Magdalena Szerszyńska – przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku, członek Zespołu Interdyscyplinarnego
- 13) Agata Kopińska-Ulerych – przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku, członek Zespołu Interdyscyplinarnego
- 14) Wojciech Heyke - przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku, członek Zespołu Interdyscyplinarnego
- 15) Ewa Wilkowska - przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku, członek Zespołu Interdyscyplinarnego
- 16) Elżbieta Piatczyc - przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku
- 17) Elżbieta Żyłka - przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku
- 18) Anna Wiśniewska – przedstawiciel Zespołu Kuratorskiego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk - Południe w Gdańsku
- 19) Renata Morgaś – przedstawiciel Zespołu Kuratorskiego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku
- 20) Małgorzata Mont – przedstawiciel Gdańskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień w Gdańsku
- 21) Anna Jarząbek – przedstawiciel Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień w Gdańsku

2. Adresaci Programu

Program jest skierowany do:

- 1) osób doznających przemocy, w szczególności dzieci i innych osób zależnych,
- 2) osób stosujących przemoc,
- 3) świadków przemocy,
- 4) osób/instytucji świadczących pomoc na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc,
- 5) rodzin zagrożonych przemocą.

Największe ryzyko doświadczania przemocy występuje wśród osób, które na co dzień są zależne od innych osób. Do tych grup należy zaliczyć w szczególności: dzieci, osoby niepełnosprawne, osoby starsze, a także pozostałe niesamodzielne osoby wymagające opieki innych. W związku z powyższym należy zwracać szczególną uwagę na wszelkie sygnały płynące od ww. grup, które mogłyby świadczyć o występowaniu przemocy w środowisku, w którym przebywają.

Tabela nr 1. Miejsca, w których może zostać rozpoznana przemoc i udzielona pomoc.

Grupy osób, których dotyczy przemoc	Miejsca, w których grupy te przebywają lub w których pracownicy mogą mieć kontakt z osobami doświadczającymi przemocy
Dzieci	Rodziny, żłobki, przedszkola, szkoły, szpitale, ośrodki zdrowia, służba kuratorska, pomoc społeczna, placówki opiekuńczo – wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, kluby, organizacje pozarządowe, itp.
Osoby dorosłe	Ośrodki zdrowia, szpitale, policja, straż miejska, pomoc społeczna, służba kuratorska, organizacje społeczne, pozarządowe, itp.
Osoby dorosłe niesamodzielne, w tym osoby starsze, niepełnosprawne	Ośrodki zdrowia, szpitale, domy pomocy społecznej, zakłady opiekuńczo - lecznicze, dzienne domy pomocy, kluby seniora, kluby samopomocy, środowiskowe domy samopomocy, warsztaty terapii zajęciowej, parafie, organizacje pozarządowe, itp.

3. Sposób realizacji Programu

Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację Programu na poziomie realizacji jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku, a osobą odpowiedzialną jest Zastępca Dyrektora ds. Rodziny i Dziecka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Efektywna realizacja Programu, a także zróżnicowanie oraz specyfika poszczególnych zadań wymagać będą spójnych działań i współpracy instytucji, służb, organizacji pozarządowych i innych podmiotów. Podstawą tej realizacji jest koordynacja działań ww. podmiotów, szczególnie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Finansowanie Programu odbywać się będzie w ramach środków budżetu miasta Gdańska, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł – dotacji oraz grantów projektowych w ramach funduszy europejskich, środków pochodzących z sektora pozarządowego i innych. Jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań

własnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z kierunkami określonymi przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Ponadto w uchwale Nr XLV/994/13 Rady Miasta Gdańska z dnia 31 października 2013 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gdańsku na rok 2014, zostały zaplanowane do realizacji zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Na realizację tych zadań w 2014 roku zabezpieczono środki finansowe w łącznej wysokości **370 666 zł**.

Uwzględniono następujące obszary dofinansowania:

- 1) Obszar 2: Prewencja, Działanie: 2.4. Zapobieganie przemocy, cel szczegółowy: 2.4.1. „Doskonalenie działań ograniczających zjawisko przemocy pod wpływem alkoholu i inne powiązane z problemami alkoholowymi dysfunkcje życia społecznego”.
- 2) Obszar 5: Współpraca międzysektorowa, Działanie: 5.1.profesjonalizacja działań, cel szczegółowy: 5.1.1. „Wzmacnianie zasobów i kompetencji zawodowych realizatorów GPPiRPA 2014”.

Zaplanowano również do realizacji konkursy dla podmiotów leczniczych na prowadzenie programów zdrowotnych, w tym dla osób współuzależnionych, ofiar przemocy. Zadania te będą realizowane głównie przez Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży, organizacje pozarządowe, podmioty lecznicze, w tym Miejską Poradnię Terapii Uzależnień i Współuzależnienia – Gdańskie Centrum Zdrowia sp. z o. o., Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku, Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Gdańsku przy współpracy z Komendą Wojewódzką Policji i Komendą Miejską Policji w Gdańsku.

4. Powiązanie Programu z innymi dokumentami

Program stanowi integralną część Gdańskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2015, w której wspieranie rodziny w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji jest jednym z podstawowych założeń. Program realizuje następujące cele Gdańskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2015:

- 1) cel szczegółowy 1.4 Aktywizacja społeczna i zawodowa grup bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 2) cel szczegółowy 2.5 Rozszerzenie oferty pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej dla osób uzależnionych ofiar przemocy i ich rodzin;
- 3) cel szczegółowy 3.6 Wyrównywanie szans edukacyjnych osób doświadczających przemocy;
- 4) cel szczegółowy 4.1 Zapewnienie kompleksowej diagnozy medycznej ofiar przemocy;
- 5) cel szczegółowy 5.4 Opracowanie sposobu zapewniania ofiarom przemocy miejsca bezpiecznego pobytu;
- 6) cel szczegółowy 6.2 Stworzenie systemu edukacji społecznej na temat przemocy i sposobów przeciwdziałania jej;
- 7) cel szczegółowy 8.5 Koordynacja działań pomocowych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych społecznie.

Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest spójny z:

- 1) Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 2) Wieloletnim Programem Współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na lata 2011 - 2015;

- 3) Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gdańsku;
- 4) Gdańskim Programem Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej.

W Programie mają zastosowanie następujące akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2011 Nr 149 poz. 887 z późn.zm.);
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.: Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm);
- 6) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.);
- 7) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.);
- 8) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j.: Dz. U. z 2012 r. poz. 788 z późn. zm.);
- 9) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2013r. poz. 594 z późn. zm.);
- 10) ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j.: dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.);
- 11) ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j.: Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 z późn. zm.);
- 12) ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (t.j.: Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.);
- 13) ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j.: Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 z późn. zm.);
- 14) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245).

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest zdiagnozowanie i stałe monitorowanie rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie. Jednoznaczne określenie skali przemocy w rodzinie jest trudne, bowiem dane zgromadzone przez instytucje i podmioty, które w swojej działalności mają bezpośredni lub pośredni kontakt z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie (organizacje pozarządowe, ośrodki pomocy społecznej, ośrodki terapii uzależnień, ośrodki pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży, placówki opiekuńczo - wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, placówki ochrony zdrowia, poradnie zdrowia psychicznego, wydziały edukacji i podległe placówki oświatowe, sądy, policja) stosują różne formy typologii i klasyfikacji danych.

Ze względu na specyfikę przemocy oszacowanie jej skali nie jest łatwym zadaniem. Wciąż nieznana jest liczba ofiar przemocy, które w wielu przypadkach nie składają zawiadomienia o przestępstwie z różnych powodów m.in. obawy przed

sprawcą, brakiem wiary w możliwość skutecznego działania wymiaru sprawiedliwości, chęci zapomnienia o doznanej krzywdzie, ochrony sprawcy lub osób z nim związanych przed cierpieniem, wstydu, obawy przed wykluczeniem społecznym i innych czynników. Przedstawione czynniki powstrzymujące przed składaniem zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa odgrywają szczególną rolę w obliczu czynów popełnianych przez osoby bliskie i znajome. Należy więc sądzić, że znaczna liczba przypadków przemocy w rodzinie pozostaje nieujawniona.

1. Zjawisko przemocy w rodzinie na przykładzie badań ogólnopolskich

Istnieje szereg badań ogólnopolskich ukazujących skalę zjawiska przemocy w Polsce przeprowadzonych na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej:

Tabela nr 2. Spis badań dotyczących zjawiska przemocy w Polsce

L.p.	Tytuł badania	Wykonawca	Termin
1.	Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinie ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie	TNS OBOP	2007
2.	Potrzeby szkoleniowe grup zawodowych „pierwszego kontaktu” z przypadkiem przemocy w rodzinie	TNS OBOP	2007
3.	Badanie dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci – opinie profesjonalistów	TNS OBOP	2008
4.	Badanie dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci – badanie ogólnopolskie	TNS OBOP	2008
5.	Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Część I – Raport z badania ogólnopolskiego Część II – Raport z badania profesjonalistów	PAN Instytut Psychologii	2009
6.	Zjawisko przemocy w rodzinie wobec kobiet i mężczyzn; jakościowa część badania	TNS OBOP	2010
7.	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce wobec kobiet i wobec mężczyzn. Część I – raport z badań ogólnopolskich Część II – raport z badania profesjonalistów	TNS OBOP	2010
8.	Diagnoza dotycząca osób stosujących przemoc w rodzinie: przemoc w rodzinie z perspektywy dorosłej populacji Polski	Millward Brown SMG/KRC	2011
9.	Diagnoza dotycząca osób stosujących przemoc w rodzinie: komentarz do wyników badań	Millward Brown SMG/KRC	2011
10.	Diagnoza dotycząca osób stosujących przemoc w rodzinie – badanie pilotażowe w jednostkach penitencjarnych	Millward Brown SMG/KRC	2011
11.	Ogólnopolskie badanie profesjonalistów realizujących programy oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	Millward Brown SMG/KRC	2011
12.	Diagnoza dotycząca osób stosujących przemoc w rodzinie: badanie uczestników programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych	Millward Brown SMG/KRC	2011

13.	Diagnoza dotycząca realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wykonywanych przez zespoły interdyscyplinarne/grupy robocze, a także realizacji procedury „Niebieskie Karty” w oparciu o rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” 2012	Millward Brown SMG/KRC	2012
-----	---	------------------------------	------

Źródło: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej - opracowanie własne.

Jak wynika z przeprowadzonego badania OBOP (2007) „Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinie ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie”, przemoc w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie i dotyczyć może średnio około połowy rodzin.

Z badania OBOP (2010) „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce wobec kobiet i mężczyzn” wynika iż:

- 1) ofiarami przemocy w rodzinie jest: 39% mężczyzn, 61% kobiet,
- 2) sprawcami przemocy w rodzinie jest: 70% mężczyzn, 30% kobiet,
- 3) gdy ofiarą jest kobieta sprawcą jest: 79% mężczyzn, 21% kobiet,
- 4) gdy ofiarą jest mężczyzna sprawcą jest: 53% mężczyzn, 47% kobiet,
- 5) sprawcą przemocy psychicznej w rodzinie: 70% mężczyzn, 30% kobiet,
- 6) sprawcą przemocy ekonomicznej w rodzinie jest: 68% mężczyzn, 32% kobiet,
- 7) sprawcą przemocy fizycznej w rodzinie jest: 75% mężczyzn, 25% kobiet,
- 8) sprawcą przemocy seksualnej w rodzinie jest: 91% mężczyzn, 9% kobiet.

Stereotypy dotyczące przemocy wobec kobiet i mężczyzn akceptowane są przez zdecydowaną mniejszość respondentów, przy czym widoczna jest większa akceptacja mężczyzn dla przemocy w rodzinie. Jednocześnie najbardziej rozpowszechnioną opinią jest to, że gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu żony przez męża nie istnieje (19%). W opinii badanych fakt bycia mężczyzną wyraźnie zwiększa prawdopodobieństwo dopuszczenia się przemocy fizycznej i seksualnej, słabiej związana z płcią jest przemoc psychiczna i ekonomiczna. 60% badanych zna w swoim otoczeniu przynajmniej jedną rodzinę, w której dochodzi do przemocy wobec kobiet, natomiast 32%, że wobec mężczyzn. Z zebranych informacji wynika, że większość badanej populacji ma doświadczenia z przemocą w rodzinie, o ile nie osobiście to pośrednio. Przedstawione w badaniu dane wskazują również wysoki stopień współwystępowania przemocy w rodzinie i diagnozy uzależnienia od środków psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków, leków). Przemocy niezależnie od jej formy towarzyszy alkohol w 45% przypadkach, w dalszej kolejności przemoc występuje z powodu braku pieniędzy - 18%, problemami małżeńskimi - 15% i problemami w pracy - 10%.

2. Przemoc w rodzinie wg procedury „Niebieska Karta”

Procedura „Niebieska Karta” od 2000 roku jest podstawowym instrumentem dokonywania interwencji w rodzinie, w której dochodzi do przemocy. Do października 2011 r. w przypadku stwierdzenia lub uzasadnionego podejrzenia występowania przemocy w rodzinie „Niebieska Karta” funkcjonowała jako dokument służbowy, stosowany jako narzędzie przez funkcjonariusza policji, pracownika socjalnego oraz członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. GKRPA została umocowana do działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie z dniem 14 marca 2003 r. na mocy art. 2 ust. 1 pkt 7 w związku z art. 41 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu

alkoholizmowi. „Niebieska Karta” stanowiła dokumentowanie faktów związanych z przemocą i źródło oceny wielkości tego zjawiska i podejmowania działań. Nie obowiązywały zasady wspólnego podejmowania działań, a raczej samodzielnego podejmowania interwencji i działań przez uprawnioną służbę. Znowelizowana w 2010 r. ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wprowadziła kilka zasadniczych zmian, m.in. powołanie Zespołów Interdyscyplinarnych w gminach i umożliwiła tworzenie grup roboczych. W ślad za ustawą Prezydent Miasta Gdańska 7 grudnia 2010 r. powołał Zespół Interdyscyplinarny. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Komendy Miejskiej Policji, Gdańskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień, Prokuratury Apelacyjnej, Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień, Gdańskiego Ośrodka Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży, Sądu Okręgowego, Wydziału Edukacji i Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Gdańsku, Centrum Interwencji Kryzysowej PCK, ochrony zdrowia i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zespół dokonał wyboru Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Ponadto wprowadzone w życie nowe rozporządzenie obowiązujące od 18 października 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” dało uprawnienia przedstawicielom pięciu instytucji - oświaty, ochrony zdrowia, policji, pomocy społecznej oraz gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych. Wszczęta przez jednego z ww. przedstawicieli procedura „Niebieska Karta” (Formularz A) kierowana jest do Zespołu Interdyscyplinarnego, w imieniu którego działa Przewodniczący nadając dalszy tok działań interwencyjnych i ochronnych w rodzinach doświadczających przemocy - przekazując do realizacji powołanym grupom roboczym. Głównym zadaniem grup roboczych jest interdyscyplinarna praca specjalistów z różnych instytucji i podmiotów nad rozwiązaniem problemu przemocy w indywidualnej rodzinie.

Należy nadmienić, iż przemoc w rodzinie najczęściej zdarza się w piątki po południu i soboty. Uzupełnieniem działań zwiększających bezpieczeństwo gdańskich rodzin są uruchomione od 2011 roku dyżury interwencyjne pracowników socjalnych, Stanowią one dodatkowe ogniwo systemu pomocowego szczególnie do współpracy z policją, pogotowiem ratunkowym i sądem w sytuacjach zagrażających bezpośredniemu życiu i zdrowiu dzieci w związku z przemocą w rodzinie.

Z ogólnych statystyk Policji w Polsce (statystyka.policja.pl) wynika, iż w 2012 roku policjanci wypełnili ogółem **51 292** formularzy „Niebieska Karta” dotyczących podejrzenia przemocy w rodzinie. Sprawcy stosowali różne formy przemocy (pojedynczo lub kilka równocześnie, najczęściej była to przemoc psychiczna – 49 018 przypadków, a dopiero później przemoc fizyczna - 40 609 przypadków. W 879 wydarzeniach była to przemoc seksualna, a w 15 288 inna forma przemocy. W prezentowanych poniżej danych statystycznych na przestrzeni lat 2011/2012 odnotowano znaczny spadek ilości ujawnianej ilości ofiar przemocy w rodzinie ogółem. Tymczasem skala zjawiska nie maleje, co może świadczyć o mniejszej skuteczności narzędzia, bądź też innym sposobie naliczania interwencji domowej, gdyż nowy formularz „Niebieska Karta” nie jest kompatybilny z wcześniejszym formularzem. Dlatego też, nie można jednoznacznie porównywać prezentowanych danych statystycznych, gdyż są one gromadzone w inny sposób i nie są tożsame z danymi gromadzonymi w latach wcześniejszych. Od 2012 roku zmienił się system rejestracji statystycznej policji w związku z przemocą w rodzinie, stąd też inna forma prezentacji danych.

Zebrane informacje o przemocy w rodzinie na podstawie realizacji Procedury „Niebieska Karta” w Gdańsku w odniesieniu do Polski przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 3. Przemoc w rodzinie wg procedury „Niebieska Karta” (dane dotyczące Polski i Gdańska (źródło: statystyka.policja.pl, KMP w Gdańsku)

LICZBA PRZEPROWADZONYCH INTERWENCJI POLICJI				
		2010	2011	2012
Interwencje domowe ogółem	Polska	586 062	584 279	brak danych
	Gdańsk	7 165	5 960	4 181
w tym dotyczące przemocy w rodzinie	Polska	83 488	70 867	brak danych
	Gdańsk	405	353	241
LICZBA OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ WG PROCEDURY „NIEBIESKIEJ KARTY”				
		2010	2011	2012
Liczba ofiar przemocy domowej ogółem	Polska	134 866	113 546	76 993
	Gdańsk	573	482	330
w tym: kobiety	Polska	82 102	70 730	50 241
	Gdańsk	392	345	253
w tym: mężczyźni	Polska	12 651	10 718	7 580
	Gdańsk	35	29	10
dzieci do lat 13	Polska	26 802	21 394	19 172
małoletni od 13 do 18 lat		13 311	10 704	
dzieci do lat 13	Gdańsk	100	73	67
małoletni od 13 do 18 lat		46	35	
LICZBA SPRAWCÓW PRZEMOCY DOMOWEJ				
		2010	2011	2012
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem	Polska	83 390	71 914	51 531
	Gdańsk	405	353	241
w tym: kobiety	Polska	3 981	3 471	3 522
	Gdańsk	18	19	6
w tym: mężczyźni	Polska	79 204	68 248	47 728
	Gdańsk	387	131	234
Nieletni	Polska	205	195	281
	Gdańsk	0	0	1
LICZBA SPRAWCÓW PRZEMOCY DOMOWEJ BĘDĄCYCH POD WPLYWEM ALKOHOLU				
		2010	2011	2012
Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu ogółem	Polska	54 030	45 274	31 387
	Gdańsk	188	175	83
Kobiety	Polska	1 694	1 352	1 005
	Gdańsk	7	3	3
Mężczyźni	Polska	52 297	43 892	30 333
	Gdańsk	181	172	80
Nieletni	Polska	39	30	brak danych
	Gdańsk	0	0	0
w tym: przewieziono do Izb Wytrzeźwień	Polska	12 789	9 965	brak danych
	Gdańsk	170	144	62

Kobiety	Polska	496	348	brak danych
	Gdańsk	5	3	2
Mężczyźni	Polska	12 284	9 613	brak danych
	Gdańsk	165	141	60
LICZBA SKIEROWANYCH PRZEZ POLICJANTÓW INFORMACJI O UJAWNIONYCH PRZYPADKACH PRZEMOCY DO RÓŻNEGO RODZAJU INSTYTUCJI I ORGANIZACJI				
Miejsce kierowania informacji		2010	2011	2012
ośrodki pomocy społecznej	Polska	44 067	42 811	brak danych
	Gdańsk	319	268	
gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych	Polska	27 616	25 213	
	Gdańsk	37	34	
placówki służby zdrowia	Polska	175	4	
	Gdańsk	0	0	
placówki szkolno - wychowawcze	Polska	0	0	
	Gdańsk	0	0	
organizacje pozarządowe	Polska	11 725	8 876	
	Gdańsk	194	141	
inne	Polska	26 289	24 926	
	Gdańsk	136	136	
RAZEM	Polska	109 872	101 83	
	Gdańsk	686	579	

Zródło: Komenda Główna Policji, Komenda Wojewódzka Policji w Gdańsku

Zaktualizowana procedura „Niebieska Karta”, zgodnie z wynikami kontroli Najwyższej Izby Kontroli przeprowadzonej w 2013 roku, jest nadmiernie zbiurokratyzowana i czasochłonna. Jak wynika z przeprowadzonej kontroli utworzenie zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych opóźnia pomoc dla rodzin dotkniętych przemocą. Wcześniej działania podejmowała sama policja w terminie nieprzekraczającym siedmiu dni od zgłoszenia problemu.

Obecnie organem decydującym o terminie wizytacji nie jest już policja, ale zespół interdyscyplinarny. Przepisy jednak nie precyzują terminów spotkań zespołów. W dodatku ich uczestnicy - najczęściej osoby aktywne zawodowo - nie otrzymują żadnej rekompensaty za poświęcony czas. Taki stan rzeczy sprawia, że mimo niemałego zaangażowania wielu ludzi, zespoły interdyscyplinarne nie działają efektywnie. Zdarza się, że dzielnicowy odwiedza daną rodzinę dopiero po 2 - 3 miesiącach od zgłoszenia przypadku przemocy, a w skrajnych przypadkach nawet po pół roku od pierwszej interwencji policji. Na podstawie powyższych wyników badań wskazać należy, iż zasadne jest, aby działania ochronne i pomocowe wobec ofiar przemocy podejmowane były jak najszybciej. Istotne jest określenie terminów od momentu przyjęcia zgłoszenia o przemocę do nawiązania pierwszego kontaktu z osobą poszkodowaną i zaplanowania dla niej i jej rodziny pomocy.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku i Zespół Interdyscyplinarny w Gdańsku niezwłocznie po wejściu w życie nowej procedury „Niebieska Karta” w listopadzie 2011 roku opracował do stosowania logistyczny „Proces obiegu i rozpatrywania „Niebieskich Kart” – Niebieska Karta niesie pomoc” w mieście Gdańsku, wskazujący postępowanie służb miejskich w sytuacji podejmowania działań przy wszczynaniu procedury. Następnie w ramach doskonalenia działań Zespół przyjął do realizacji formularz „Zwoływania Grup Roboczych” w celu przyspieszenia działań interwencyjnych i zachowania zasady interdyscyplinarności, który uwzględnia

zalecenie, iż w ciągu 3 dni od wpływu „Niebieskiej Karty” zostają podjęte przez służby działania ochronne w rodzinie. Kolejnym etapem doskonalenia było opracowanie w październiku 2013 roku „Wewnętrznych procedur postępowania w przypadku wszczęcia Procedury „Niebieska Karta”, które określają minimalne okresy podejmowania interwencji i czynności mających na celu ochronę osób doznających przemocy uzgodnione z Przewodniczącym Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdańsku. Stanowi to uzupełnienie dotychczasowych działań mających na celu zwiększenie skuteczności oddziaływań ochronnych w stosunku do osób dotkniętych przemocą (Załącznik Nr 1).

Ponadto z inicjatywy Zespołu Interdyscyplinarnego w wyniku zaproszenia do współpracy kilkudziesięciu instytucji, podmiotów i organizacji powstała Lista Gdańskich Ekspertów. Celem działań miało być wzmocnienie działalności Grup Roboczych, specjalistyczne konsultacje i doradztwo w sprawach trudnych rodzin uwikłanych w przemoc. W wyniku tej akcji zgłoszono 48 specjalistów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W czerwcu 2012 r. doszło do spotkania Zespołu z Ekspertami, co umożliwiło szczegółowe przekazanie intencji, sprzyjało wymianie oczekiwań i możliwości partnerów.

Po kilkunastu miesiącach funkcjonowania nowej procedury „Niebieska Karta”, dokonano analizy wszczętych interwencji na terenie miasta Gdańska w 2012 roku, z której wynika, iż:

- 1) zdecydowana większość interwencji dotyczących podejrzenia przemocy stosowana jest wobec kobiet (93%). Tylko 7% dotyczy przemocy wobec mężczyzn;
- 2) osoba, co do której zachodzi podejrzenie, że doświadcza przemocy, jest najczęściej:
  - a) żoną sprawcy (49%),
  - b) dorosłym dzieckiem sprawcy (15%),
  - c) konkubiną/konkubentem sprawcy (13%);
- 3) Dzielnicami, w których inicjowano procedurę są:
  - a) Śródmieście (41%),
  - b) Wrzeszcz Dolny (32%),
  - c) Orunia, Św. Wojciech, Lipce, Przymorze (22 - 23%),
  - d) Chełm, Suchanino, Wrzeszcz Górny, Zaspaspa - Rozstaje (15 - 17%),
  - e) Nowy Port, Siedlce, Stogi, Zaspaspa - Młyniec (12 - 13%);
- 4) najczęstsze zgłoszenia, w ramach procedury, dotyczą stosowania przez sprawcę przemocy fizycznej (ponad 96%), a następnie przemocy psychicznej (79%); relatywnie rzadko zgłaszana jest przemoc seksualna (16%), co różni nieco te dane, od statystyk ośrodków zajmujących się, na co dzień problemem przemocą – gdzie przemoc seksualna rejestrowana jest na poziomie – 25% (np. CIK PCK Gdańsk);
- 5) „Niebieska Karta” wszczynana jest w rodzinach ze stosunkowo długim doświadczeniem związanym z przemocą, tzn. że przemoc w tych rodzinach trwa już od 1 do 3 lat (64%);
- 6) zdecydowana większość zgłoszeń dotyczących domniemania przemocy rodzinnej wydaje się mieć ścisły związek z problemem alkoholowym lub używaniem innych środków psychoaktywnych – zidentyfikowano taki problem w 62% przypadków procedury;
- 7) w czasie interwencji zarejestrowano obecność małoletnich dzieci w 58% sprawach.

Źródło informacji: Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gdańsku

3. Zjawisko przemocy w rodzinie na przykładzie danych pochodzących z gdańskich instytucji

Oprócz statystyk policyjnych wynikających z procedury „Niebieska Karta” zebrano również informacje pochodzące z różnych instytucji. Przedstawione poniżej dane pochodzą z:

- 1) Urzędu Miejskiego i Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku;
- 2) Centrum Interwencji Kryzysowej Polskiego Czerwonego Krzyża;
- 3) placówek oświatowych;
- 4) prokuratury;
- 5) sądu.

3.1 Urząd Miejski i Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku

Obszerne działania prowadzi i dane związane ze skalą zjawiska przemocy w rodzinie występujących w Gdańsku posiada Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Ośrodek jest jednostką odpowiedzialną za obsługę organizacyjno - techniczną zadań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym procedury „Niebieska Karta”. Wprowadzony w listopadzie 2011 roku logistyczny proces obiegu i organizacji wszczynanych procedur w mieście Gdańsk pn. „Niebieska Karta niesie pomoc” ma przyczynić się do sprawnego i szybkiego interweniowania w indywidualnych sprawach rodzin doznających przemocy i podejmowania właściwych form pomocy przez specjalistów grupy roboczej.

Zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, działania specjalistów w sprawach rodzin doznających przemocy w latach 2011 - 2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 4. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

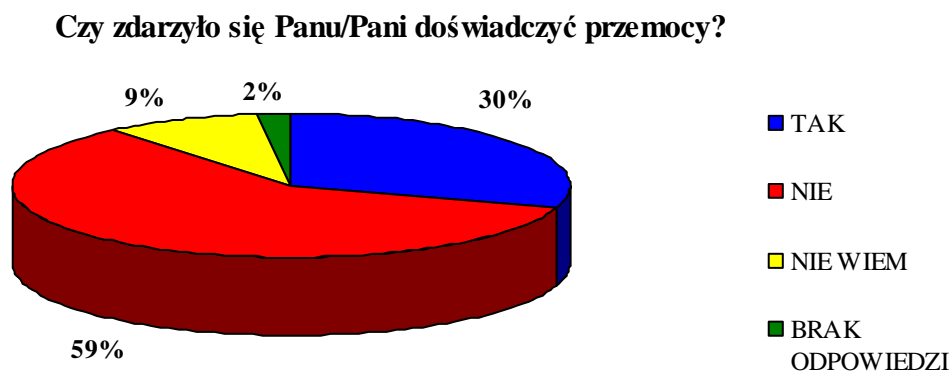
Realizacja zadań własnych gminy Gdańsk	2011	2012	I półrocze 2013
Liczba opracowanych i realizowanych w gminach oraz zatwierdzonych właściwą uchwałą, gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1	1	1
Liczba placówek prowadzących poradnictwo i interwencję w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne, służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie	16	12	12
Liczba utworzonych w gminach Zespołów Interdyscyplinarnych	1	1	1
Liczba spotkań zespołu	0	6	4
Liczba utworzonych w gminach grup roboczych	45	292	133
Liczba spotkań grupy roboczej	45	769	680
Liczba przypadków odebrania dziecka z rodziny przez pracownika socjalnego wykonującego swoje obowiązki służbowe (na podst. art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)	1	0	0
Liczba ogółem sporządzonych „Niebieskich Kart” A , w tym przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę (od 18 października 2011 r.)	353, w tym 54 nowe	292	133

jednostek organizacyjnych pomocy społecznej		32	30
policji		240	87
gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych		2	0
oświaty		15	16
ochrony zdrowia		3	0
Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” C przez zespół interdyscyplinarny/grupę roboczą		289	166
Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” D przez zespół interdyscyplinarny/Grupę Roboczą		201	108
Liczba zakończonych przez zespół interdyscyplinarny/grupę roboczą procedur „Niebieskie Karty”, na skutek ustania przemocy w rodzinie i zrealizowania indywidualnego planu pomocy	0	45	108
Liczba przekazanych przez zespół interdyscyplinarny/grupę roboczą zawiadomień do organów ścigania (policji, prokuratury) o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie	20	10	15

Sytuacja osób starszych w Gdańsku

W latach 2011 - 2012 w Gdańsku przeprowadzone zostały dwa badania sytuacji osób starszych – „Diagnoza występowania problemu przemocy wśród osób w wieku 60 lat i powyżej – klientów MOPR” wykonane w 2011 roku przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku oraz „Gdańska starość” wykonane w 2012 roku przez Pracownię Realizacji Badań Socjologicznych Uniwersytetu Gdańskiego na zlecenie Urzędu Miejskiego w Gdańsku. Trudność analityczną obu wskazanych badań stanowił fakt, iż grupa badawcza wyodrębniona została ze specyficznego odsetka populacji – seniorów. Seniorzy to ludzie nierzadko wyalienowani, mający trudności w kontaktach społecznych, często zależni finansowo (bądź bytowo w ogólnym ujęciu) od innych osób. Często o problemach seniora nie ma pojęcia najbliższa jego rodzina, sąsiedzi itd. Respondenci w obu badaniach zapytani zostali o kwestię doświadczania przemocy. Na podstawie danych otrzymanych z badania przeprowadzonego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku można jasno wywnioskować, iż większość poddanych badaniu seniorów nie doświadczała przemocy (ponad połowa respondentów – 59%). Jednakże – prawie jedna trzecia poddanych badaniu osób potwierdziła, iż doświadczała przemocy (30%). W tej sytuacji osoby starsze należy zaliczyć do jednej z grup, w odniesieniu do których stwierdzić należy największe ryzyko doświadczania przemocy.

Wykres 1. Badanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Źródło: Zespół Analiz Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku

Badanie nt. „Gdańska starość” zrealizowane na zlecenie Urzędu Miejskiego w Gdańsku podzieliło dodatkowo respondentów na rejony (miejsce zamieszkania). Dla potrzeb analizy wyodrębniono pięć następujących stref:

- 1) **Strefa centralna** obejmująca starsze dzielnice miasta, położone wzdłuż głównej arterii komunikacyjnej, o zdecydowanej dominacji własności komunalnej (Śródmieście, Wrzeszcz, Oliwa);
- 2) **Strefa południowa wielkich zespołów mieszkaniowych (WZM)** obejmująca w większości osiedla zbudowane z „wielkiej płyty” z lat siedemdziesiątych o przewadze własności spółdzielczej (Piecki – Migowo, Suchanino, Niedźwiednik);
- 3) **Strefa Gdańsk - Południe** obejmująca Chełm, Orunię Górną, Jasiień oraz pozostałe dzielnice położone w pobliżu obwodnicy trójmiasta (Osowa, Matarnia, Kokoski i inne); w większości jest to zabudowa spółdzielcza lub developerska;
- 4) **Strefa północna wielkich zespołów mieszkaniowych (WZM)**, obejmująca w większości osiedla z „wielkiej płyty” z lat siedemdziesiątych o przewadze własności spółdzielczej (Żabianka, Przymorze, Zaspą);
- 5) **Strefa przemysłowa** obejmująca w większości starsze dzielnice sąsiadujące z terenami o funkcjach przemysłowych, ewentualnie magazynowo – składowych, o przewadze własności komunalnej (Brzeźno, Nowy Port, Letnica, Stogi, Przeróbka, Orunia, Olszynka, Rudniki).

Przeprowadzone badanie miało na celu pozyskanie informacji o doznawaniu przemocy przez seniorów. Poniższa tabela zawiera skalę występowania tego negatywnego zjawiska w odniesieniu do poszczególnych rejonów miasta.

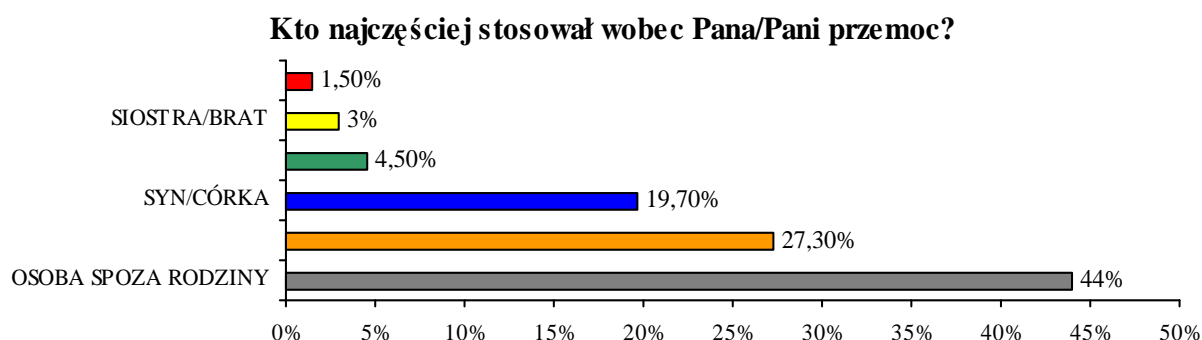
Tabela 5. Badanie Urzędu Miejskiego w Gdańsku

Strefy miasta Gdańska	Czy nie zdarzyła się Panu/Pani przemoc w rodzinie	Czy zdarzyła się panu/Pani przemoc w rodzinie
Strefa centralna	82,5%	17,5%
Strefa południowa WZM	90,7%	9,3%
Strefa Gdańsk Południe	94,5%	5,5%
Strefa północna WZM	89,9%	10,1%
Strefa przemysłowa	83,2%	16,8%

Źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

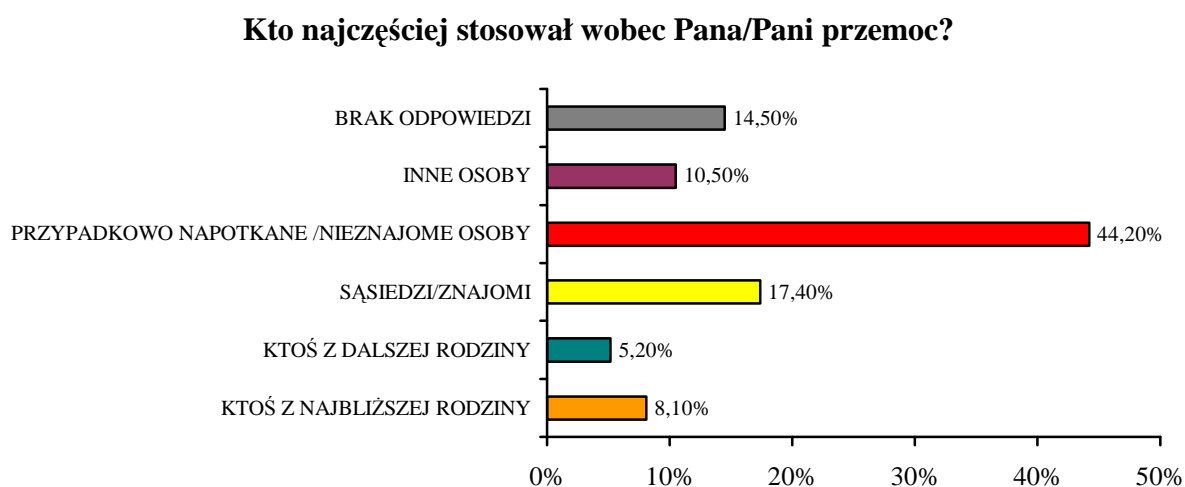
Badania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku oraz Urzędu Miejskiego w Gdańsku poruszyły także kwestie dot. sprawcy przemocy.

Wykres 2. Badanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku

Źródło: Zespół Analiz Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku

Wykres 3. Badanie Urzędu Miejskiego w Gdańsku

Źródło: Urząd Miejski w Gdańsku - opracowanie własne

Wymienione badania wyraźnie wykazały, iż seniorzy najczęściej doświadczają przemocy ze strony osób im obcych, spoza rodziny, nieznajomych i przypadkowo napotkanych (ok. 44% respondentów). Wśród klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku znaczny odsetek osób poddanych badaniu doświadczał przemocy ze strony najbliższej rodziny (partnera, małżonka, dziecka itd.).

3.2 Centrum Interwencji Kryzysowej Polskiego Czerwonego Krzyża

Centrum Interwencji Kryzysowej prowadzone przez Pomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Gdańsku realizuje zadanie publiczne zapewniając mieszkańcom miasta całodobowe poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin w kryzysie w związku z różnymi sytuacjami krytycznymi. W szczególności udziela wsparcia poprzez „interwencyjne działania ratownicze” w formie ambulatoryjnej, bezpośrednio w ośrodku, przeprowadzając sesje interwencji kryzysowej. Udziela również pomocy w formie stacjonarnej w kontakcie z osobami przebywającymi w hostelu, znajdującymi się w sytuacji zagrożenia życia bądź bezpieczeństwa ze strony otoczenia lub wymagających intensywnej, skoncentrowanej w czasie i miejscu pomocy kryzysowej. Ważną formą pomocy jest interwencja wyjazdowa do miejsca przebywania osób poszkodowanych, szczególnie związana z kryzysem suicydalnym. Jednym z powodów udzielenia specjalistycznego wsparcia jest doświadczanie przemocy ze strony osób bliskich. Z prowadzonej dokumentacji

wynika, iż przemoc w rodzinie stanowi dominujący problem, z jakim mieszkańcy zgłaszają się do Centrum.

Tabela 6. Rodziny korzystające z pomocy w Centrum Interwencji Kryzysowej Polskiego Czerwonego Krzyża w Gdańsku

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy w CIK z powodu przemycy w rodzinie – ogółem*	w tym:					
		przemocy fizycznej	przemocy psychicznej	przemocy seksualnej	przemocy wobec dzieci	przemocy ekonomicznej	zaniegbań
2011	905*	436	449	59	50	brak danych	22
2012	897*	462	303	62	31	39	0

*W jednej rodzinie może występować kilka form przemycy

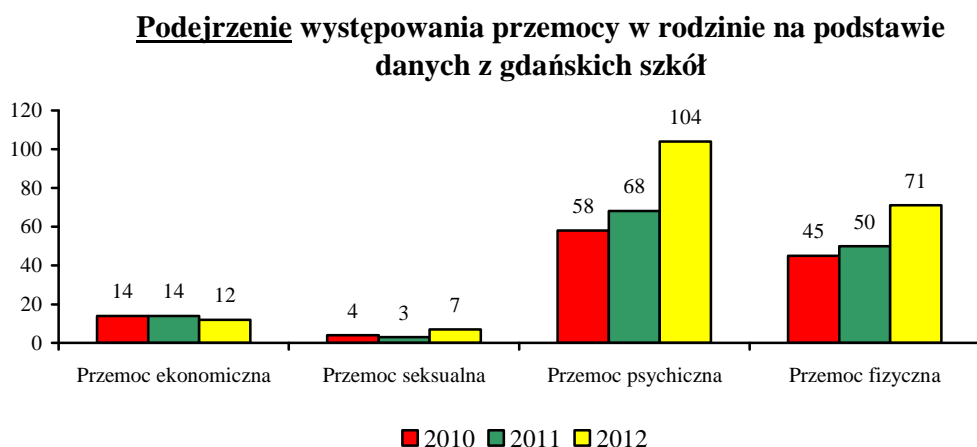
Tabela 7. Formy wsparcia prowadzone przez CIK

Formy wsparcia dla ofiar przemycy	Całodobowe schronienie - hostel	Poradnictwo psychologiczne	Poradnictwo prawne
2011	71	230	342
2012	76	219	551

3.3 Placówki oświatowe

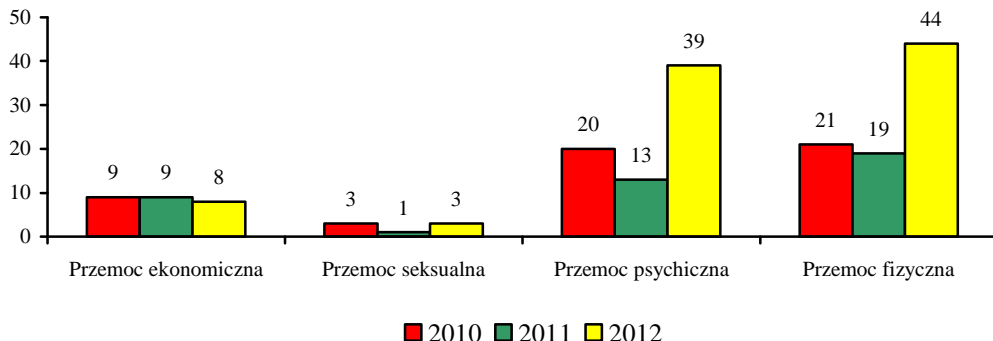
Dane pochodzące z 37 gdańskich szkół i 8 przedszkoli (na 180 placówek oświatowych) wskazują na brak rzeczywistego rozeznania rozmiarów zjawiska przemycy w rodzinie. Dyrektorzy, pedagodzy, psychologowie wskazali, że podejrzenie doznawania przemycy w 2012 roku dotyczy 194 osób (to jest o 59 osób więcej niż w roku 2011 i o 73 osoby więcej niż w 2010 roku), w tym najwięcej dotyczy przemycy psychicznej - 104 osoby, przemycy fizycznej - 71 osób, przemycy ekonomicznej - 12 osób, natomiast przemycy seksualnej - 7 osób. Stwierdzone przypadki stosowania przemycy w rodzinie kształtują się na o wiele niższym poziomie w 2012 roku, ograniczając się głównie do przemycy fizycznej - 44 osoby oraz przemycy psychicznej - 39 osób.

Wykres 4. Podejrzenie występowania przemycy w świetle statystyk edukacji za lata 2010 - 2012

Wykres 5. Stwierdzenie występowania przemocy w świetle statystyk edukacji za lata 2010 – 2012

Stwierdzenie występowania przemocy w rodzinie na podstawie danych z gdańskich szkół

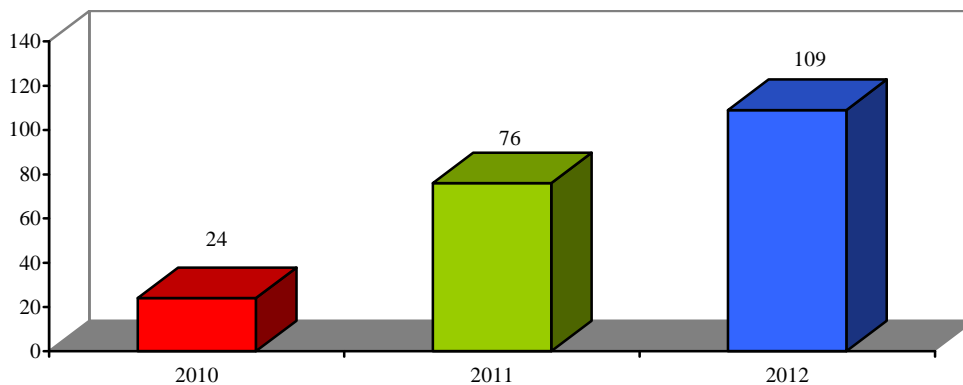
Dzieci i młodzież dotknięte przemocą mogą otrzymać pomoc w Gdańskim Ośrodku Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży. Jak wskazały dane w 2011 roku zarejestrowano 330 osób zgłaszających się z powodu przemocy. W roku 2012 liczba ta wzrosła o 10% (364 osoby). Niepokojący jest fakt, iż z roku na rok wzrasta liczba osób zgłaszających się z powodu wykorzystania seksualnego dziecka. W 2010 roku odnotowano 24 takie zgłoszenia, natomiast w roku następnym liczba takich zgłoszeń wzrosła o ponad 200%, a w 2013 roku dotyczyła już 109 przypadków.

Tabela 8. Dane statystyczne dotyczące osób zgłaszających się do GOPP z powodu przemocy

Rok	Osoby zgłaszające się z powodu przemocy	Osoby zgłaszające się z powodu wykorzystania seksualnego dziecka	Diagnozy psychologiczno – psychiatryczne w ramach modelu pomocy dzieciom wykorzystanym seksualnie i ich rodzinom
2010	brak danych	24	-
2011	330	76	(model w trakcie opracowywania)
2012	364	109	11 dzieci

Źródło: Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży

Wykres 6. Osoby zgłaszające się z powodu wykorzystania seksualnego dziecka

Źródło: Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży

3.4 Prokuratura

Na podstawie danych pozyskanych od Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku wyraźnie widać, iż w przekroju trzyletnim liczba spraw dotyczących przemocy w rodzinie wykazuje tendencję malejącą – zgłoszonych i zakończonych spraw jest każdego roku mniej. Przypadki stosowania przemocy w rodzinie niezwykle rzadko są przedmiotem postępowania karnego.

Tabela 9. Postępowanie w zakresie przemocy w rodzinie

Rok	Wpływ spraw	Sprawy zakończone	W tym akt oskarżenia	Umorzenie	Odmowa wszczęcia	Inne zakończenie	Osoby podejrzane
2010	380	390	44	22	89	11	56
2011	318	312	36	176	67	10	45
2012	288	196	39	190	50	4	47

Zródło: Prokuratura Apelacyjna w Gdańsku

Nie można jednoznacznie stwierdzić, iż przemocy kwalifikującej się do wszczęcia postępowania w sytuacji zasadnego jej podejrzenia jest relatywnie mniej. Owszem – rozpoczętych i zakończonych spraw jest mniej, ale równie dobrze może to być spowodowane tzw. „przemocą ukrytą”, przemocą niezgłaszaną właściwym organom ścigania – wzrostem tabuizacji w społeczeństwie polskim, przyjęciem negatywnego, wstydlivego pojmowania przemocy w rodzinie. Na uwagę zasługuje także fakt, iż z każdym rokiem liczba umorzonych spraw wzrasta i utrzymuje się na wysokim poziomie (190 umorzeń w 2012 r.). Taka tendencja może powodować negatywny stosunek społeczeństwa (w tym osób doznających przemocy) do problematyki skuteczności prawnego egzekwowania/karania osób dopuszczających się przemocy w rodzinie.

3.5 Sąd

Dane Sądu Okręgowego w Gdańsku jednoznacznie wskazują, że przypadki stosowania przemocy w rodzinie są niezwykle rzadko przedmiotem postępowania karnego. W ciągu 2 lat, tj. 2011 - 2012 z art. 207 Kodeksu karnego (fizyczne lub psychiczne znęcanie się) skazano prawomocnym wyrokiem sądowym jedynie 121 sprawców, uniewinniono 11, a 2 sprawy przekazano do innego sądu. Na przestrzeni lat 2011 - 2012 z art. 197 Kodeksu karnego (gwałt) skazano 30 sprawców. Osób skazanych z art. 200 Kodeksu karnego (obcowanie z małoletnim) odnotowano 8 przy 209 zgłoszeniach dotyczących wykorzystywania seksualnego dzieci na przestrzeni lat 2010 - 2012.

Tabela 10. Postępowanie w zakresie przemocy

Art. z Kodeksu karnego	Rok	Skazania	Uniewinnienia	Przekazano do innego sądu
197	2011	15	0	1
	2012	15	0	0
200	2011	7	2	0
	2012	1	0	0
207	2011	71	4	1
	2012	50	7	1

Zródło: Sąd Okręgowy w Gdańsku

Wyniki kontroli Najwyższej Izby Kontroli w badanych gminach wskazały, że sądy najczęściej orzekają wobec sprawców przemocy domowej wyroki w zawieszeniu. W badanym okresie wyroki w zawieszeniu dotyczyły 80% przypadków użycia przemocy. Tymczasem zalecane działania korekcyjno - edukacyjne, które mogłyby prowadzić do trwałej zmiany postawy sprawców, zastosowano zaledwie w 6% przypadków. W Gdańsku w 2012 roku zlecono organizacji pozarządowej prowadzenie programu korekcyjno - edukacyjnego, którym objęto w ramach sesji indywidualnych 12 osób, w tym 8 osób uczestniczyło w 14 etapowym cyklu sesji grupowych, a 5 z nich zakończyło cały program. W najbliższych latach zakłada się kontynuowanie wprowadzonych zmian, mających na celu zwiększenie wpływu na intensywność i skuteczność działań ochronnych i interwencyjnych w stosunku do osób uwikłanych w przemoc w rodzinie poprzez większą mobilizację instytucji mających wpływ na kierowanie sprawców na formę oddziaływań.

4. Wnioski dotyczące diagnozy problemu przemocy w rodzinie

W związku z przeprowadzoną diagnozą w obszarze problematyki przemocy w rodzinie, jak również dokonaną ewaluacją Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2011 – 2012 oraz opinią zespołu budującego projekt programu należy wziąć pod uwagę następujące kwestie:

- 1) konieczność prowadzenia kampanii społecznych informujących o możliwości uzyskania wsparcia, a tym samym zwiększenie świadomości na temat przemocy w rodzinie wśród mieszkańców;
- 2) prowadzenie działań profilaktycznych poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą;
- 3) propagowanie właściwych postaw społecznych i budowania rodzin wolnych od przemocy;
- 4) stworzenie procedur ochrony osób starszych i niepełnosprawnych przed przemocą;
- 5) zapewnienie szerszej i natychmiastowej specjalistycznej oferty pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie, w szczególności dzieciom, osobom starszym, niepełnosprawnym;
- 6) zwiększenie oferty pomocowej na działania ukierunkowane na sprawców przemocy w rodzinie poprzez prowadzenie stałego systemu działań korekcyjnych i ścisłą współpracę sądów i prokuratury;
- 7) zwiększenie skuteczności stosowania prawnych oddziaływań w zakresie natychmiastowego odizolowania sprawcy przemocy od krzywdzonej rodziny lub zakazu zbliżania (prokuratura, sądy);
- 8) zmniejszenie rozbudowanej biurokracji – zmiany przepisów prawnych, w szczególności realizacji procedury „Niebieska Karta”, która w obecnym kształcie spowalnia pracę i obniża efektywność właściwej pracy z osobą doświadczającą przemocy;
- 9) podnoszenie kompetencji osób działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 10) konieczność dalszego usprawniania współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 11) systematyczne zachęcenie organizacji pozarządowych do tworzenia oferty pomocowej na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc;
- 12) zwiększenie zaangażowania systemu ochrony zdrowia w pomoc osobom doznającym przemocy;

- 13) powiązanie działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie z programami związanymi z profilaktyką zdrowotną, z przeciwdziałaniem problemom alkoholowym;
- 14) zapewnienie corocznych środków finansowych miasta na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

III. ZDIAGNOZOWANE OBSZARY PROBLEMOWE WYZNACZAJĄCE KIERUNKI DZIAŁAŃ.

1. Profilaktyka.

Obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie (w tym do dzieci, osób starszych, osób niepełnosprawnych).

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.

Obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.

4. Rozbudowa, profesjonalizacja i zintegrowanie systemu współpracy i komunikacji między podmiotami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

IV. CELE PROGRAMU

Ideą programu jest rozwój spójnego, profesjonalnego i interdyscyplinarnego systemu skutecznie przeciwdziałającego przemocy w rodzinie opartego o wyspecjalizowane zasoby ludzkie i instytucjonalne.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

Zintegrowane systemowe przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu przemocy w gminie Gdańsk.

Cele szczegółowe programu oraz działania podejmowane w ramach realizacji celów operacyjnych:

CEL SZCZEGÓŁOWY 1:

Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie problemu przemocy w rodzinie oraz propagowanie właściwych postaw i zachowań społecznych.

Cel operacyjny 1.1:

Organizowanie działań promujących pożądane zachowania, wzorce i postawy wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

Powyższy cel powinien być realizowany poprzez:

- 1) działania informacyjno – edukacyjne promujące właściwe wzorce, postawy społeczne i prawne;
- 2) edukację dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją;
- 3) nobilitowanie i promowanie osób/grup szczególnie wyróżniających się właściwą postawą wobec sytuacji przemocy.

Cel operacyjny 1.2:**Upowszechnianie wiedzy nt. ochrony osób doświadczających przemocy.**

Powyższy cel powinien być realizowany poprzez:

- 1) wspieranie inicjatyw obywatelskich dot. ochrony osób doświadczających przemocy;
- 2) tworzenie sieci informacyjno – edukacyjnych.
- 3) konferencje, seminaria dot. rodziny oraz problemów w rodzinie.

Cel operacyjny 1.3:**Propagowanie w społeczeństwie modelu rodziny wolnej od przemocy.**

Powyższy cel powinien być realizowany poprzez:

- 1) kampanie promujące wzorzec rodziny wychowującej dzieci bez przemocy;
- 2) edukacja rodzin w zakresie stosowania właściwych metod wychowawczych;

Cel szczegółowy 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie problemu przemocy w rodzinie oraz propagowanie właściwych postaw i zachowań społecznych

Cel operacyjny 1.1: Organizowanie działań promujących pożądane zachowania, wzorce i postawy wobec zjawiska przemocy w rodzinie

Zadania	Działania	Wskaźnik	Źródło pozyskania wskaźnika	Odpowiedzialny za realizację	Termin
Działania informacyjno – edukacyjne promujące właściwe wzorce, postawy społeczne i prawne	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie poradnika, ulotek, informatorów dla świadków przemocy w rodzinie; - opracowanie wizytówek dla osób starszych tzw. SOS; - organizowanie kampanii, spotkań obywatelskich i zajęć edukacyjnych; - organizacja spotkań w podmiotach uprawnionych do wszczynania procedury „Niebieskiej Karty”; - opracowanie i realizacja projektów profilaktycznych; 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba materiałów informacyjno – edukacyjnych - 3000 szt.; - liczba kampanii, spotkań obywatelskich i zajęć edukacyjnych – 20; - liczba spotkań w podmiotach – 9; - liczba projektów profilaktycznych – 10; 	<ul style="list-style-type: none"> - listy obecności; - protokoły ze spotkań; - sprawozdania; 	<ul style="list-style-type: none"> - MOPR; - GCPU; - organizacje pozarządowe; - Zespół Interdyscyplinarny; 	2014 - 2016
Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie zajęć edukacyjnych; 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zajęć edukacyjnych – 30; 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdania; - lista obecności; 	<ul style="list-style-type: none"> - PPP; - WE; 	2014 - 2016
Nobilitowanie i promowanie osób/ grup szczególnie wyróżniających się właściwą postawą wobec sytuacji przemocy	<ul style="list-style-type: none"> - wręczenie wyróżnień, podziękowań w związku z prowadzoną działalnością; 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wyróżnień – 6; 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdanie Zespołu Interdyscyplinarnego; 	<ul style="list-style-type: none"> - Zespół Interdyscyplinarny 	2014 – 2016

Cel operacyjny 1.2: Upowszechnianie wiedzy nt. ochrony osób doświadczających przemocy					
Wspieranie inicjatyw obywatelskich dot. ochrony osób doświadczających przemocy	- organizowanie spotkań lokalnych;	- liczba inicjatyw lokalnych, sąsiedzkich, obywatelskich – 3; - liczba materiałów informacyjnych ze szczególnym wykorzystaniem nowoczesnych technologii – 10;	- sprawozdania;	- Zespół Interdyscyplinarny; - WE; - WPS; - MOPR;	2014 - 2016
Tworzenie sieci informacyjno – edukacyjnych	- prowadzenie platformy Gdańskiego Forum Profilaktyki Uzależnień (GCPU); wypracowanie sposobu stałego informowania o ofercie ochrony osób doświadczających przemocy	- liczba platform – 1;	- sprawozdanie;	- GCPU;	2014 - 2016
Konferencje, seminaria dot. rodziny oraz problemów przemocy w rodzinie	- organizowanie konferencji; - organizowanie seminariów;	- liczba konferencji i seminariów – 6; - liczba osób uczestniczących w konferencjach, seminariach – 1000;	- sprawozdania; - harmonogram; - listy obecności;	- Zespół Interdyscyplinarny; - GOPP; - GCPU; - MOPR;	2014 - 2016
Cel operacyjny 1.3: Propagowanie w społeczeństwie modelu rodziny wolnej od przemocy					
Kampanie promujące wzorzec rodziny wychowującej dzieci bez przemocy	- organizowanie festynów rodzinnych;	- liczba festynów – 20;	- sprawozdania; - dokumentacja organizacji festynów;	- MOPR; - WE; - organizacje pozarządowe;	2014 - 2016
Edukacja rodzin w zakresie stosowania właściwych metod wychowawczych	- organizowanie zajęć psychoedukacyjnych „szkoła dla rodziców”; - organizowanie spotkań warsztatowo - edukacyjnych dla rodziców;	- liczba form edukacyjnych – 6; - liczba osób uczestniczących w edukacji – 1000;	- sprawozdania; - listy obecności;	- Zespół Interdyscyplinarny; - PPP; WE - GCPU; - organizacje pozarządowe	2014 - 2016

CEL SZCZEGÓŁOWY 2:

Dostosowanie do aktualnych potrzeb dostępności do specjalistycznej pomocy, ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel operacyjny 2.1:

Stosowanie procedur i narzędzi udzielania pomocy oraz ochrony osób dotkniętych przemocą (działania: opracowanie, usprawnienie, aktualizacja i monitorowanie).

Powyższy cel powinien być realizowany poprzez:

- 1) tworzenie, aktualizowanie strategicznych procedur w mieście;
- 2) usprawnienie realizacji procedur.

Cel operacyjny 2.2:

Rozwój sieci i rozszerzenie oferty pomocy oraz wsparcia dla rodziców i dzieci zagrożonych przemocą i doświadczających przemocy.

Powyższy cel powinien być realizowany poprzez:

- 1) poradnictwo specjalistyczne dla osób doświadczających przemocy;
- 2) wsparcie rodziców i dzieci z rodzin zagrożonych przemocą lub doświadczających przemocy w rodzinie, poprzez szczególną opiekę w placówkach wsparcia dziennego, świetlicach profilaktycznych i terapeutycznych;
- 3) podejmowanie interwencji w sytuacji przemocy lub zagrożenia;
- 4) zapewnienia bezpiecznego miejsca pobytu dla osób doświadczających przemocy;
- 5) podjęcie działań ochronnych wobec dzieci, młodzieży, osób starszych, niepełnosprawnych i innych zależnych osób dorosłych;
- 6) podejmowanie interwencji w ramach działań związanych z wszczęciem procedury „Niebieska Karta”.

Cel szczegółowy 2: Dostosowanie do aktualnych potrzeb dostępności do specjalistycznej pomocy, ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.					
Cel operacyjny 2.1: Stosowanie procedur i narzędzi udzielania pomocy oraz ochrony osób dotkniętych przemocą (działania: opracowanie, usprawnienie, aktualizacja i monitorowanie).					
Zadania	Działania	Wskaźnik	Źródło	Odpowiedzialny za realizację	Termin
Tworzenie, aktualizowanie strategicznych procedur w mieście	<ul style="list-style-type: none"> - broszura/informator poradnictwa specjalistycznego w mieście Gdańsku; - aktualizacja i stosowanie Procedury Pomocy Dziecku Krzywdzonemu; - opracowanie i upowszechnienie Procedury Pomocy Krzywdzonym Osobom Starszym i Niepełnosprawnym; 	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie, aktualizacja informatora i procedury – 2; - liczba instytucji, którym przekazano informator, procedurę – 250; - opracowanie procedury – 1; 	- sprawozdanie MOPR;	- MOPR;	2014 - 2016
Usprawnienie realizacji procedur	- opracowanie mechanizmów wdrażania procedur;	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań w ramach procedur (ankieta ewaluacyjna) – 1; - liczba podmiotów zaangażowanych w opracowanie mechanizmów – 10; 	- sprawozdanie MOPR;	- Zespół Interdyscyplinarny; - MOPR;	2014 - 2016
Cel operacyjny 2.2: Rozwój sieci i rozszerzenie oferty pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy.					
Poradnictwo specjalistyczne dla osób doświadczających przemocy	<ul style="list-style-type: none"> - udzielanie poradnictwa; - terapia indywidualna, rodzinna, grupowa; - udział w grupach roboczych; 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba instytucji udzielających porad: psychologicznych, prawnych, socjalnych – 20; - liczba udzielonych porad w zakresie przemocy – 2000; - liczba osób, które skorzystały z porad – 3000; 	- dokumentacja podmiotów;	<ul style="list-style-type: none"> - MOPR; - organizacje pozarządowe; - GOPP; - GKRPA; - WOTU; - MPTUiW; - CIK PCK 	2014 - 2016

Wsparcie rodziców i dzieci z rodzin zagrożonych przemocą lub doświadczających przemocy w rodzinie, poprzez szczególną opiekę w placówkach wsparcia dziennego, świetlicach profilaktycznych i terapeutycznych	<ul style="list-style-type: none"> - diagnoza i zapewnienie wsparcia specjalistów dla dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego, świetlic profilaktycznych i terapeutycznych - poradnictwo specjalistyczne dla rodziców dzieci objętych wsparciem; - rozpowszechnianie informacji wśród funkcjonujących instytucji, podmiotów, organizacji o formie wsparcia dla rodziców mających trudności w wywiązywaniu z obowiązków opiekuńczo - wychowawczych; 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba placówek i miejsc udzielających wsparcia dla dzieci i młodzieży – 17; - liczba dzieci zagrożonych lub doświadczających przemocy, które korzystają z form opiekuńczych i specjalistycznych w formie wsparcia dziennego – 80; - liczba diagnoz dzieci -1200 - liczba porad udzielonych rodzicom - 1200; - liczba przekazywanych elektronicznie informacji do instytucji – 30; 	<ul style="list-style-type: none"> - rejestr placówek; - sprawozdania; 	<ul style="list-style-type: none"> - MOPR; - WE; - organizacje pozarządowe; 	2014 - 2016
Podjęcie interwencji w sytuacji przemocy lub zagrożenia	<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie interwencji; - zapewnienie dyżurów interwencyjnych pracownika socjalnego po godzinach pracy i w dni wolne od pracy; 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych interwencji – 900; - liczba interwencji podczas dyżurów – 90; - liczba pracowników socjalnych zaangażowanych w dyżury interwencyjne – 8; 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdania; - raporty z interwencji; - lista pracowników dyżurujących; 	<ul style="list-style-type: none"> - CIK PCK - policja; - MOPR; - sąd; - GOPP; - WE; - ochrona zdrowia; 	2014 - 2016
Zapewnienie bezpiecznego miejsca pobytu dla osób doświadczających przemocy	<ul style="list-style-type: none"> - zabezpieczenie dzieci poza rodziną biologiczną, w pieczy zastępczej w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia dzieci w związku z przemocą; - zapewnienie miejsc hostelowych w całodobowych ośrodkach interwencyjnych; - zapewnienie miejsc czasowego pobytu dla ofiar przemocy w rodzinie poprzez najem lokali socjalnych lub mieszkalnych do czasu eksmisji sprawcy przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci, które zostały zabezpieczone z powodu przemocy - 40, oraz w trybie interwencji (na podstawie art. 12a) – 2; - liczba miejsc w hostelu – 10; - liczba osób, które skorzystały z hostelu z uwagi na przemoc – 50; - rejestr wydanych ofert najmu lokali mieszkalnych lub socjalnych – 9; - rejestr orzeczonych wyroków eksmisyjnych (do sprawców) – 9; 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdanie; - rejestr orzeczonych wyroków eksmisyjnych; - rejestr wydanych ofert najmu lokali; 	<ul style="list-style-type: none"> - MOPR; - WGK; - organizacje pozarządowe 	2014 - 2016

<p>Podjęcie działań ochronnych wobec dzieci, młodzieży, osób starszych, niepełnosprawnych i innych zależnych osób dorosłych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - niezwłoczne diagnozowanie nasilenia problemu u dzieci dotkniętych przemocą w rodzinie; - kompleksowe wsparcie specjalistów zapobiegające traumie u dzieci; - natychmiastowe reagowanie na sygnały o możliwości doznawania przemocy u dzieci i ich weryfikowanie poprzez interdyscyplinarne działania służb miejskich; - wszczynanie „Niebieskiej Karty” z uwagi na przemoc wobec osób zależnych; 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba instytucji, które podjęły działania ochronne wobec osób zależnych – 10; - liczba osób zależnych, wobec których podjęto działania ochronne – 900; 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdania; 	<ul style="list-style-type: none"> - MOPR; - policja; - GKRPA; - placówki oświaty; - ochrona zdrowia; 	<p>2014 - 2016</p>
<p>Podejmowanie interwencji w ramach działań związanych z wszczęciem Procedury Niebieska Karta</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wszczynanie „Niebieskich Kart” przez uprawnione podmioty/instytucje; - powoływanie grup roboczych; - zakończenie wszczętych procedur; 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba założonych „Niebieskich Kart” -800; - liczba grup roboczych – 800; - liczba spotkań grup roboczych – 2000; - liczba zakończonych procedur – 150; 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdanie; - rejestr; - protokoły; 	<ul style="list-style-type: none"> - policja; - MOPR; - ochrona zdrowia; - GKRPA; - Zespół Interdyscyplinarny 	<p>2014 – 2016</p>

CEL SZCZEGÓŁOWY 3:

Zapewnienie stałych form oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel operacyjny 3.1:

Stworzenie systemu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, interwencyjnych i terapeutycznych skierowanych do osób stosujących przemoc.

Powyższy cel powinien być realizowany poprzez:

- 1) prowadzenie spotkań informacyjno – edukacyjnych dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie;
- 2) programy korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy;
- 3) zapewnienie interwencyjnych miejsc pobytu dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy bądź stosujących przemoc w rodzinie;
- 4) opracowanie pilotażowego programu „Hostel dla sprawców przemocy”.

Cel operacyjny 3.2:

Propagowanie wśród służb informacji dotyczących oferty skierowanej do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Powyższy cel powinien być realizowany poprzez rozpowszechnianie informacji o aktualnej ofercie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc.

Cel szczegółowy 3: Zapewnienie stałych form oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.**Cel operacyjny 3.1: Stworzenie systemu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, interwencyjnych i terapeutycznych skierowanych do osób stosujących przemoc.**

Zadania	Działania	Wskaźnik	Źródło	Odpowiedzialny za realizację	Termin
Prowadzenie spotkań informacyjno – edukacyjnych dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie	- prowadzenie spotkań informacyjnych dla sprawców przemocy;	- liczba spotkań informacyjnych dla sprawców przemocy – 9;	- dokumentacja organizacji; - listy obecności;	- organizacje pozarządowe;	2014 – 2016
Realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy	- prowadzenie programów korekcyjno – edukacyjnych;	- liczba programów – 6; - liczba osób, które uczestniczyły w programach korekcyjno – edukacyjnych – 80	- dokumentacja organizacji; - listy obecności;	- MOPR; - partner realizujący: organizacja pozarządowa ; - Zakład Karny	2014 – 2016
Zapewnienie interwencyjnych miejsc pobytu dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy bądź stosujących przemoc w rodzinie	- zabezpieczenie miejsc w noclegowniach/ schroniskach;	- liczba osób skierowanych przez sąd – 6; - liczba osób zgłaszających się do MOPR – 15; - liczba wykorzystanych miejsc – 15;	- dokumentacja organizacji; - rejestry;	- MOPR; - organizacje pozarządowe;	2014 – 2016
Opracowanie pilotażowego programu „Hostel dla sprawców przemocy”	- zebranie grupy tworzącej program pilotażowy; - opracowanie harmonogramu działań; - opracowanie programu (sposób rekrutacji uczestników, zasady odpłatności, zasady oddziaływań korekcyjnych);	- liczba opracowanych programów – 1; - liczba uczestników;	- dokumentacja organizacji;	- organizacje pozarządowe	2014 – 2016

Cel operacyjny 3.2: Propagowanie wśród służb informacji dotyczących oferty skierowanej do osób stosujących przemoc w rodzinie.					
Rozpowszechnianie informacji o aktualnej ofercie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie i przekazywanie aktualnych informacji dot. ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc do policji, prokuratury, sądów, służby kuratorskiej; - akcje informacyjne dotyczące działań skierowanych do sprawców przemocy; 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przekazanych aktualnych informacji o ofercie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc – 9; - liczba spotkań informacyjnych – 3; 	<ul style="list-style-type: none"> - pisma, e-maile do jednostek; - protokoły ze spotkań; 	<ul style="list-style-type: none"> - MOPR; - organizacja pozarządowa; 	2014 – 2016

CEL SZCZEGÓŁOWY 4:

Zwiększenie skuteczności systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie poprzez integrowanie działań i komunikację pomiędzy przedstawicielami instytucji i organizacji.

Cel operacyjny 4.1:

Doskonalenie współpracy między instytucjami i organizacjami w zakresie pomocy i wsparcia udzielanego osobom uwikłanym w przemoc.

Powyższy cel powinien być realizowany poprzez:

- 1) organizowanie cyklicznych spotkań z inicjatywy zespołu interdyscyplinarnego z różnymi grupami zawodowymi, w tym spotkania na terenie placówek pomocowych w mieście;
- 2) wypracowanie i wdrażanie narzędzi do badania skuteczności podejmowanych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) wypracowanie mechanizmu wykorzystania członków Gdańskiej Listy Ekspertów ds. Przeciwdziałania Przemocy;
- 4) organizowanie grup roboczych w związku z wszczętą procedurą „Niebieska Karta”.

Cel operacyjny 4.2:

Stałe podnoszenie kompetencji osób zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Powyższy cel powinien być realizowany poprzez:

- 1) szkolenia dla osób pracujących z dziećmi w zakresie rozpoznania przemocy;
- 2) szkolenia dla osób pracujących z osobami dorosłymi niesamodzielnymi w zakresie rozpoznania przemocy;
- 3) szkolenia dla osób przeprowadzających interwencję (w szczególności superwizje, grupy wsparcia).

Cel szczegółowy 4: Zwiększenie skuteczności systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie poprzez integrowanie działań i komunikację pomiędzy przedstawicielami instytucji i organizacji.

Cel operacyjny 4.1: Doskonalenie współpracy między instytucjami i organizacjami w zakresie pomocy i wsparcia udzielanego osobom uwikłanym w przemoc.

Zadania	Działania	Wskaźnik	Źródło	Odpowiedzialny za realizację	Termin
Organizowanie cyklicznych spotkań z inicjatywy zespołu interdyscyplinarnego z różnymi grupami zawodowymi	- spotkania na terenie placówek pomocowych;	- liczba placówek – 9;	- sprawozdanie Zespołu Interdyscyplinarnego;	- Zespół Interdyscyplinarny; - MOPR;	2014 – 2016
Wypracowanie i wdrażanie narzędzi do badania skuteczności podejmowanych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- nawiązanie współpracy z uczelniami; - badania diagnozujące – opinie mieszkańców na temat zjawiska przemocy (skali i przyczyn) oraz znajomości tego problemu; - opracowanie jednolitego narzędzia (obowiązkowego, rejestrującego) do rejestrowania przypadków przemocy (dla szkół i urzędów); - określenie zapotrzebowania na realizację programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych; - internetowa platforma pomocowa;	- liczba narzędzi – 1; - liczba instytucji, którym zostały przekazane narzędzia – 15;	- sprawozdania;	- MOPR; - placówki oświatowe; - placówki naukowe;	2014 – 2016
Wypracowanie mechanizmu wykorzystania członków Gdańskiej listy Ekspertów ds. Przeciwdziałania Przemocy	- modyfikacja raz w roku listy ekspertów we współpracy z zainteresowanymi podmiotami;	- lista – 1; - protokół;	- sprawozdanie Zespołu Interdyscyplinarnego; - protokoły	- MOPR; - Zespół Interdyscyplinarny;	2014 – 2016

Doskonalenie pracy grup roboczych w związku z wszczętą procedurą „Niebieska Karta”	- utworzenie zespołu interwencyjnego do wstępnego rozpoznawania przemocy (ocena zasadności działań w ramach procedury „Niebieska Karta”); - utworzenie zespołu monitorującego realizację procedury „Niebieska Karta”;	- liczba zespołu i składu – 1 (4/5os.) - liczba zwołanych grup roboczych – 800; - liczba spotkań grup roboczych – 2100;	- uchwały Zespołu Interdyscyplinarnego - sprawozdania; - protokoły;	- Zespół Interdyscyplinarny; - MOPR	2014 - 2016
Cel operacyjny 4.2: Stałe podnoszenie kompetencji osób zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.					
Szkolenia dla osób pracujących z dziećmi w zakresie rozpoznania przemocy	- organizowanie szkoleń;	- liczba szkoleń – 6; - liczba osób uczestniczących w szkoleniach – 100;	- program szkoleń; - listy uczestników; - certyfikaty, zaświadczenia;	- MOPR; - GCPU; - CIK PCK; - GOPP; - organizacje pozarządowe	2014 - 2016
Szkolenia dla osób pracujących z osobami dorosłymi niesamodzielnymi w zakresie rozpoznania przemocy	- organizowanie szkoleń	- liczba szkoleń – 18; - liczba osób uczestniczących w szkoleniach – 210;	- program szkoleń; - listy uczestników; - certyfikaty, zaświadczenia;	- MOPR; - GCPU; - CIK PCK; - GOPP; - organizacje pozarządowe	2014
Szkolenia dla osób przeprowadzających interwencję (w szczególności: superwizje, grupy wsparcia)	- organizowanie szkoleń;	- liczba szkoleń – 3; - liczba osób uczestniczących w szkoleniach – 100;	- program szkoleń; - listy uczestników; - certyfikaty, zaświadczenia;	- MOPR; - GCPU; - CIK PCK; - GOPP; - organizacje pozarządowe	2014

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

MOPR – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku

WE - Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Gdańsku

WPS – Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Gdańsku

WGK – Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku

PPP – Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne

GCPU – Gdańskie Centrum Profilaktyki Uzależnień

CIK PCK- Centrum Interwencji Kryzysowej Polskiego Czerwonego Krzyża w Gdańsku

GOPP – Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

WOTU – Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień

MPTUiW- Miejska Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia.

V. ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU

Nr celu	Nazwa celu	Zakładane rezultaty
1.1	Organizowanie działań promujących pożądane zachowania, wzorce i postawy wobec zjawiska przemocy w rodzinie	Podniesienie świadomości nt. zjawiska przemocy oraz zmiana postaw społecznych i zachowań wobec zjawiska przemocy
1.2	Upowszechnianie wiedzy nt. ochrony osób doświadczających przemocy	Podniesienie poziomu wiedzy dotyczącej ochrony osób doświadczających przemocy oraz właściwe reagowanie w sytuacji przemocy
1.3	Propagowanie w społeczeństwie modelu rodziny wolnej od przemocy	Nabycie wiedzy nt. stosowania właściwych metod i stylów wychowania
2.1	Stosowanie procedur i narzędzi udzielania pomocy oraz ochrony osób dotkniętych przemocą (działania: opracowanie, usprawnienie, aktualizacja i monitorowanie)	Zwiększenie skuteczności działań służb, stosujących procedury, zwiększenie zaufania do służb i lepsza ochrona ofiar
2.2	Rozwój sieci i rozszerzenie oferty pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy	Poprawa skuteczności udzielanej pomocy i zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ofiar
3.1	Stworzenie systemu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, interwencyjnych i terapeutycznych skierowanych do osób stosujących przemoc	Poprawa relacji w rodzinach, integracja rodzin, większe szanse na funkcjonowanie rodzin bez przemocy
3.2	Propagowanie wśród służb informacji dotyczących oferty skierowanej do osób stosujących przemoc w rodzinie	Korzystanie z uzyskanej informacji przez służby, aby skutecznie pomagać
4.1	Doskonalenie współpracy między instytucjami i organizacjami w zakresie pomocy i wsparcia udzielanego osobom uwikłanym w przemoc	Zwiększenie skuteczności oddziaływań służb w rozwiązywaniu problemu przemocy
4.2	Stałe podnoszenie kompetencji osób zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	Zwiększenie profesjonalizmu kadr w rozwiązywaniu problemu przemocy

VI. SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI

Realizacja Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie podlega systematycznemu monitoringowi, za który odpowiedzialny jest Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku. W ramach monitoringu systematycznie gromadzone będą dane dotyczące realizacji określonych działań w ramach poszczególnych celów, co umożliwi ocenę postępu jego

realizacji. Uzyskane informacje będą służyć sprawdzeniu efektywności i skuteczności działań programowych. Do realizacji programu zostanie powołany zespół specjalistów z różnych instytucji i podmiotów. Źródłami informacjami o realizacji programu będą w szczególności:

- 1) składane półroczne sprawozdania z realizacji działań w ramach „Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2016”;
- 2) opinie przedstawicieli instytucji, podmiotów, organizacji współpracujących w realizacji programu;
- 3) dokumentacja procedury „Niebieska Karta”;
- 4) listy obecności, protokoły, uchwały i sprawozdania z działalności zespołu interdyscyplinarnego;
- 5) wzory materiałów informacyjnych, promocyjnych, wydruki publikowanych materiałów (procedur, ulotek, plakatów, informatorów);
- 6) dokumentacja pochodząca z przeprowadzonych szkoleń.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie i Zespół Interdyscyplinarny w Gdańsku

**Wewnętrzny proces postępowania w sytuacjach wszczynanych
procedur „Niebieskie Karty”**

PROCEDURA „NIEBIESKA KARTA”

(procedura interwencyjna)

Terminowe działania na rzecz ochrony osób doznających przemocy, szczególnie dzieci.

Procedura jest działaniem interwencyjnym i należy na samym początku niezwłocznie działać oceniając zagrożenie w rodzinie oraz pomóc, zachowując niżej wymienione terminy:

- 1) przekazanie Formularza „Niebieska Karta” A do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego następuje **nie później niż w ciągu 7 dni** (do kancelarii Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, a kopię pozostawia się u wszczynającego procedurę);
- 2) Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego **nie później niż w ciągu 3 dni** od otrzymania Formularza A „Niebieska Karta” przekazuje go członkom Grupy Roboczej;
- 3) **podjęcie działań interwencyjnych/ochronnych** w ciągu **3 dni** roboczych od daty wpływu „Niebieskiej Karty” do Centrum Pracy Socjalnej w stosunku do **dziecka/os. dorosłej**:
  - a) kontakt, rozmowa z osobą pokrzywdzoną/wizyta w środowisku,
  - b) szkoła,
  - c) policja,
  - d) ochrona zdrowia

= wymiana informacji o zagrożeniu dziecka i rodziny oraz podjęcie pierwszych działań uznanych za priorytet ochrony członków rodziny.

I spotkanie (organizuje i koordynuje pracownik socjalny) – (do 10 dni roboczych) to spotkanie **samych specjalistów** i wymiana informacji o rodzinie, wstępna diagnoza i opracowanie wstępnego planu pracy z rodziną (może się odbyć w tym samym dniu przed **II spotkaniem** z osobą doznającą przemocy).

II spotkanie – (do 10 dni roboczych) odbywa się z osobą doznającą przemocy - rozmowa z max. 2 specjalistami (na spotkanie nie zaprasza się dziecka do 18 r. ż.).

III spotkanie - (nie później niż kolejnych 10 dni roboczych po spotkaniu z osobą doznającą przemocy) odbywa się spotkanie z osobą podejrzaną o stosowanie przemocy w rodzinie.

IV i kolejne spotkania – spotkania specjalistów w zależności od oceny nasilenia problemu w rodzinie i zagrożenia oraz stanu bezpieczeństwa, dotyczą też wzajemnie realizowanych/zrealizowanych działań oraz postępów rodziny w osiągnięciu celu: ustania przemocy w rodzinie i zrealizowanego planu pracy z rodziną.

Procedura może trwać **3, 6, 12 miesięcy**, jednakże każdą sytuację należy traktować indywidualnie mając na względzie bezpieczeństwo członków rodziny.

Po okresie 12 miesięcy pracy z rodziną od momentu wszczęcia procedury „Niebieska Karta”, grupa robocza przygotowuje notatkę służbową do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego z wyjaśnieniem dot. problemu rodziny i zrealizowanych działań.

W momencie ustania przemocy i uzasadnionych przypuszczeń o zaprzestaniu stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, pracownik Centrum Pracy Socjalnej MOPR w ciągu 10 dni po ostatniej grupie roboczej przekazuje protokół kończący procedurę „Niebieska Karta” wraz z dokumentacją do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego celem akceptacji (z notatką urzędową Policji potwierdzającą stabilizację sytuacji w rodzinie). W przypadku wpływu w tym czasie kolejnej „Niebieskiej Karty” kontynuujemy działania w ramach procedury. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego **w ciągu 1 miesiąca od wpływu dokumentów** podejmuje decyzje o zakończeniu procedury.

Rozstrzygnięcie o zakończeniu lub kontynuacji procedury NK pracownik socjalny niezwłocznie przekazuje przedstawicielom podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz indywidualnej rodziny.

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) do zadań własnych gminy i powiatu należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

„Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2016” zakłada działania profilaktyczne, ochronne i doskonalące dotychczasowe działania jednostek i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Nadrzędnym celem Programu jest dobro i bezpieczeństwo rodziny, w szczególności ochrona osób niesamodzielnych, w tym dzieci przed przemocą w rodzinie. Aby ten cel osiągnąć konieczne są interdyscyplinarne działania służb i podmiotów realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy i ochroną ofiar przemocy w rodzinie. Zapewnić to mają działania zaplanowane do realizacji na lata 2014 – 2016 w ramach niniejszego Programu. W programowaniu tych działań uczestniczyli przedstawiciele instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i pozarządowych, w których kompetencjach jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie. Program został uzgodniony z Gdańską Radą Działalności Pożytku Publicznego i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania te mogą przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy i wzrostu poczucia bezpieczeństwa gdańskich rodzin.

Biorąc powyższe pod uwagę przyjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Wnioskodawca:

Opinia Radcy Prawnego: